

ABONAMENTUL:

Un an 200 L
6 luni 100 L
3 luni 50 L

Redac-
ministr
Bulevar
Maria 1.

on. Palatul Cultural
Arad

Trupa Nouă

Organ al Partidului Național-Liberal.

Nu trebuie să judeci
meritul unui om prin ma-
rile sale calități, ci prin
întrebuințarea care știe
să le-o dea.

La Rochefoucauld.

Anul IV. — N-rul 8.

Apare săptămânal sub direcția unui comitet.

Arad, 30 Aprilie 1927.

O manifestație culturală a Partidului Național-Liberal.

Partidul Național-Liberal, care în toate momentele importante, a fost inițiatorul și sprijinitorul tuturor reformelor mari, pe care necesitățile vremii le cereau, înțelegând să continue și acum același rol, a pus în fruntea programului său, de imediată execuție, problema culturală a țării, care este de cea mai covârșitoare importanță, pentru consolidarea roadelor atât ale marelui război-național, cât și ale marilor reforme.

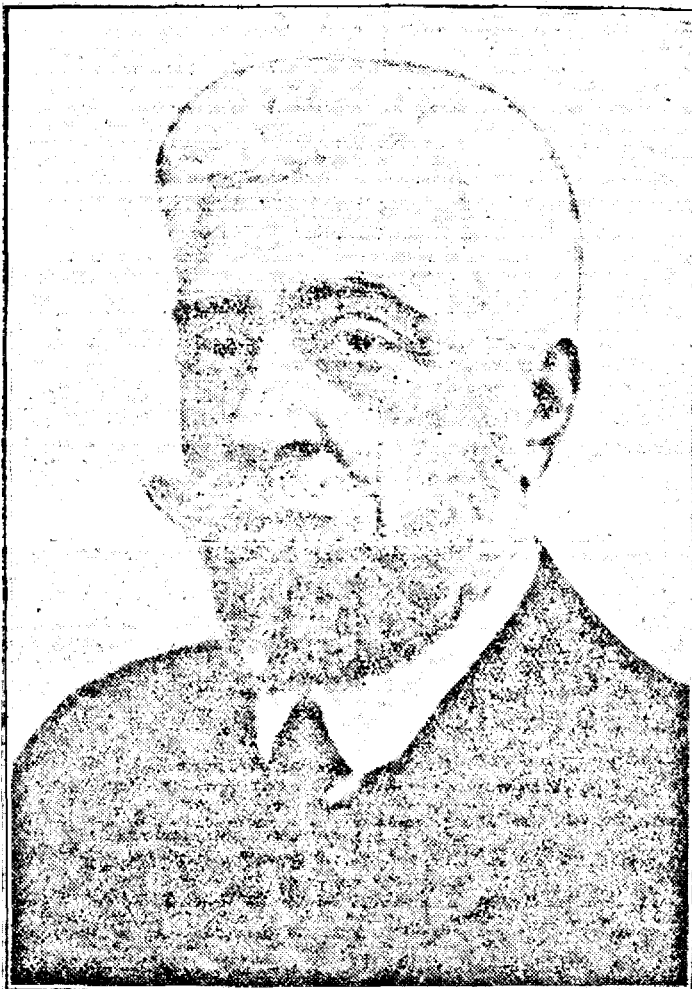
Preocuparea de căpetenie a partidului Național-Liberal, este astăzi, luminarea și educarea maselor populare pe deoparte, și promovarea și înălțarea culturii noastre naționale, la rangul de cultură europeană, pe de altă parte. Până și marea manifestație culturală ce a avut loc la București, cu prilejul întrunirii dela 20 Martie a. c., a atâtor mii de reprezentanți ai tuturor ramurilor de învățământ, profesori universitari, secundari și apostoli ai culturii dela orașe și sate trebuie considerată ca o hotărâre bărbătească și neclintită a partidului liberal, de a lupta cu înțetate pentru rezolvarea cât mai deplină și mai rodnică a problemei culturale, de care depinde însăși propășirea vieții politice, economice și soarta țării noastre.

Strălucita cuvântare a marelui și ilustrului bărbat de stat D-l Ion I. C. Brătianu șeful partidului național-liberal ținută cu prilejul celei de-a doua întruniri dela 20 Martie, prin care pune problema culturii în corpul programului politic al partidului-liberal, și chemarea pe care D-sa o face întregii suflări românești luminate și conștiente pentru a trezi atențiunea tuturor, asupra acestei probleme și ai solidariza la această mare operă, trebuie socotită ca o trimbiță puternică, pentru o luptă nouă în viața politică a țării. S'a resunat în ziua de 20 Martie a. c., pe goarna mobilizării armatei culturale a poporului nostru, adune-se luptători sub steagul partidului național-liberal, pentru a dobândi și de asta dată, ca și în acțiunile din trecut, victoria deplină a acestei legitime aspirațiuni a poporului nostru, setos de lumină și vrednic de cea mai înaltă cultură. Ca să se judece în adevărata lumină importanța acestei grandioase întruniri dela București, amintim că pe lângă 160 profesori Universitari și 600 profesori secundari, 3000 de învățători, luminători ai satelor, au jluat parte, dovedindu-se prin aceasta răsunetul, pe care-l are

în masele poporului Român, cruciada culturală începută de partidul liberal.

Cuvântarea, program — pe care D-nul Ion I. C. Brătianu — a ținut-o cu prilejul acestei mărețe întruniri, trebuie să fie știută nu numai de corpul didactic universitar, secundar, primar urban și rural, dar de or și ce bun

român, ca trezindu-i conștiința asupra însemnătății operei ce se întreprinde, să dea tot sprijinul, pentru a se putea duce la bun sfârșit — lupta culturală, așa cum a dus în trecut partidul liberal, luptele pentru desrobirea neamului și consolidarea statului pe tărâm politic și economic, o re-producem mai jos:

ION I. C. BRĂTIANU,
ȘEFUL MARELUI PARTID NAȚIONAL-LIBERAL.

D. ION I. C. BRĂTIANU, primit cu ovațiuni, urale și aplauze frenetice, cari au durat câteva minute, a spus:

Dacă nu mi-ați fi scris cuvintele, ce am hotărât să vi le adresez, nu m'ați mulțumi, în fața dv. să vă spun: N'eam înțeles! și să adaug: M'ați îmbărbătat!

Nu am fi credincioși, continuă d. Brătianu, tradițiunilor cari au alcătuit capitolul moral al partidului nostru, dacă de rândul acesta n'am ști să deosebim datoria, căreia se cuvine să-i dăm întâietatea.

Statul ca orice organism complex, trebuie să-și asigure toate funcțiunile vitale, deci să aibă și să îngrijească toate organele necesare acestor funcțiuni.

În această preocupare constantă, desfășurarea vieții impune, după împrejurări, grije mai vie și mai stăpânitoare pentru anumite organe, de a căror dezvoltare, într'acel stadiu, depinde mai direct bunul mers al celorlalte.

Înaintașii noștri au știut, în fiecare epocă a dezvoltării statu-

lui, să deosebească chestiunea, care trebuia în acele zile, să aibă o mai hotărâtoare însemnătate și, astfel, diversele faze ale istoriei noastre moderne constituie adevărate trepte, pe care, succesiv, s'a întemeiat și s'a înălțat așezământul nostru politic și social.

Firește, programul general al inițial, precum și cele care l-au compretat în cursul anilor, au avut în vedere toate organele necesare statului, ce trebuia reconstruit, dar în aducerea lor la în-deplinire, rând pe rând s'a concentrat energia, mai hotărât, asupra unuia din punctele lui cardinale.

Restabilirea autonomiei și a independenței politice, organizarea constituțională democratică și ridicarea țărânimii, fundament al dezvoltării noastre naționale. — organizarea economiei naționale indispensabilă realității politice, reformele agrare și electorale succesiv realizate până la desăvârșirea lor și în toată vremea întărirea oștirii, — pavăză de

siguranță, iar în zile decisive realizatoarea marilor aspirațiuni, — au constituit în cursul deceniilor, problemele, a căror soluțiune a fost considerată, ca stăpânitoare a acțiunii politice din acele vremuri.

Partidul, care li s'a consacrat și le-a realizat, socotește, cu aceeași convingere adâncă și cu aceeași neclintită hotărâre de a executa, că astăzi opera culturală trebuie să fie pusă în capul programului său politic. (aplauze prelungite).

Nu de azi, ci de întotdeauna dezvoltarea culturii a apărut partidului național-liberal, ca făcând parte din nevoile vitale ale întemeierii și dezvoltării statului. Dela început, el a știut că, fără cultură, o democrație puternică și sănătoasă nu se poate închea. Conștiința națională însăși nu se clarifică și nu rodește în plin, dacă mintea nu se luminează și sufletul nu se înalță.

Partidul care a avut în sânul și în fruntea sa pe Kogălnicianu, pe Ion Ghica, pe Conta și pe Poni, pe Rosetti, pe Sturdza și pe Haret, cari, pe lângă alte atâtea instituțiuni și legiuri școlare, au creat și organizat școala primară și Academia Română, — temeiul și reprezentarea supremă a culturii naționale — și care chiar în ultimii ani a dat un așa de mare avânt dezvoltării școlii rurale cu inimosul concurs a învățătorilor și al țărânimii, nu poate fi învinuit că a nesocotit, în mijlocul luptelor pe toate tărâmurile, nevoile culturale ale societății românești.

Dar, de sigur, în toată luptelor pentru clădirea întregului aparat de stat, el nu și-a putut îndrepta întru atât puterile în direcția culturală, pe cât ni-se arată, că trebuie astăzi să fie concentrate.

Am simțit în totdeauna, că, fără cultură, munca unui popor nu poate fi îndeajuns de rodnică și facultățile sale și ale țării nu-și primesc reala lor valoare. Dar, mai ales am fost convinși, că această cultură este reclamată de nevoia superioară a educațiunii, care prin ridicarea morală, să formeze sufletul poporului și să-l adapteze la o viață de civilizațiune, dezvoltând astfel solidaritatea înăuntrul și raporturile internaționale de ordin moral și intelectual superior.

Astăzi, când, în locul Regatului de ieri, trebuie să purtăm grija României — Mari, datorită noastră sporește în raport cu noua însemnătate dobândită în lume, de neamul și de statul nostru și încă mai mult crește în

raport cu ceace țara noastră trebuie să înfățișeze în viitor.

Vom o viață de civilizație obștească, puternică și armonică, întemeiată pe cultura maselor populare înviorată și dezvoltată de conștiințele, concepțiunile și străduințele elitei, inteligenței și a artelor, care prin știință și inspirație, constituie pretutindeni progresul umanității, acel progres, la care vom să participăm, cât mai intens, la care pretindem să contribuim în raport cu facultățile, de care știm că dispunem.

Minunatele însușiri firești ale poporului nostru arată ce vast câmp stă deschis pentru o cultură națională, care trebuie să cuprindă tot, ce poate dezvolta conștiința binelui, cunoștința adevărului și simțul frumosului și de ce folos poate deveni această cultură nu numai nouă, dar și civilizațiunii europene.

În această străduință, școala de toate gradele trebuie să fie ajutată și completată printr-o atmosferă culturală generală, care să pătrundă cât mai adânc în masele poporului și să înconjoare viața omului muncitor pe toate tărâmurile și în tot cursul ei.

Învățământul superior de tot felul trebuie pus în măsură ca, prin corpul său profesoral, prin institutele și laboratoarele, prin bibliotecile, muzeele și atelierile, prin cercetările și publicațiunile sale, să radieze tot mai intens și mai luminos. El trebuie să găsească în toate treptele organismului școlar puterile de muncă și de lumină necesare, ca, prin solidarizarea tuturor, opera de educație și de instrucție să fie cât mai rodnică. La această operă trebuie să se unească toți fruntașii vieții intelectuale și artistice, toate instituțiunile, cari prin natura lor, pot să o ajute și să o completeze.

În aceapstă operă de cultură ne invită, în România Mare, cu deosebită stăruință, și nevoia trainiceii ei consolidări interne, căci de dânsa depinde soluțiunea de-

plină și definitivă a chestiunii minoritarilor.

Atunci vor fi cu desăvârșire stabilite raporturile între ele și neamul nostru, când opera noastră culturală va face să dispară prejudecata creată de vrăjmași, a vremurilor trecute, cari le-a îngăduit să socotească, că se află în fața unui popor, ce este inferior prin facultățile sale de civilizație.

Când dela o graniță la cealaltă se va fi făcut, luminoasă și nediscutabilă, superioritatea culturii naționale, adevărata viață de încredere și de frăție va fi asigurată între neamurile chemate de soartă să trăiască și să se dezvolte împreună, contribuind fiecare cu facultățile și munca lui la propășirea obștească.

Precum am zis, înscrind această datorie în fruntea programului de execuție al partidului nostru, suntem credincioși vechii și rodniciei noastre tradițiuni.

Trecutul nostru poate da tuturor încredere, pentru că niciodată n'a lăsat neîndeplinit ceace a făgăduit. Dreptatea ne silește să constatăm, că de rândul acesta suntem într-o situațiune cu mult mai priincioasă, decât aceea, în care s'a realizat opera trecutului, fiindcă avem pentru îndeplinirea celei de astăzi în societatea românească elementele și factorii necesari pentru a o realiza în vreme ce generațiile trecute, în operele, ce le-au întreprins, erau nevoite să-și creeze, mai întâi, factorii cari lipseau.

Manifestarea dv. impunătoare ne arată nu numai că există aceste forțe, dar că ele au conștiință de datoria, ce ne e comună, că ne putem sprijini încrederea și acțiunea noastră pe activitatea și devotamentul lor.

Inchin paharul meu în sănătatea membrilor învățământului de toate gradele, a fruntașilor intelectualității și artei românești și le urez muncă spornică pentru cultura națională.

O escrocherie hazlie.

Preotul Popluca Gavril din Chișineu în săptămâna Paștilora a avut un musafir ciudat, a cărui goștire a avut un sfârșit comico-tragic.

Cucernicul părinte plănuipe pe la sf. Sărbători nițică voie bună și petrecere, și își bătea capul, că oare cum va pune treaba în toporășcă — așa ca să fie o încheiere bună la succesul lui dela alegerile sinodale.

Spre acest scop îi trebuia însă un ajutor venit din afară, deoarece în localitate nu prea se însuflește lumea intelectuală de persoana reverendului taică.

Întâmplarea însă îi veni în ajutor și norocu cu trocu — în persoana unui tânăr care se prezentă la sfînția sa în Joia mare, dându-se drept de „student cercetaș”, aducând vestea că pe drum este o cohortă întreagă de cercetași, care vine pe jos chiar dela București, și cu ei vine și un cutare domn ministru, care l-a trimis înainte să anunțe pe cucernicia sa, să aranjeze totul, că primirea să fie pe cât se poate de bună.

Părintele ospitalier din fire, l-a găzduit bine pe „studentul cercetaș” — și a anunțat chiar și în sf. Biserica în Vinerea mare, vestea îmbucurătoare, că vine cohorta cercetașilor cu înalții oaspeți.

Se făcuse toate pregătirile, ca să li-se facă oaspeților anunțați o primire bună — cu fripturi alese —

— însă în ciuda așteptărilor — oaspeții mult așteptați nu mai soseau, deși sub conducerea ilustrului „student cercetaș” trimis de dl. Ministru zi de zi mergeau „delegații” bicicliste până la hotarul comunei vecine, să scruteze și să cerceteze ca oare mult dorita cohortă nu mai sosește?

Cucernicul părinte începea a-și pierde răbdarea și nerăbdător își întreabă iubitul musafir, că oare de ce nu mai sosesc oaspeții doriți?

Intr-o bună dimineață mare-i fu mirarea, că în loc de a vedea sosită „cohorta” cu ministerul,

dispăruse și musafirul „student cercetaș”, ba ce-i mai mult, dispăruseră cu el și o mulțime de lucruri din casă, între cari și un ciasornic și un inel.

După prima desmeticire dând alarmă — după o scurtă căutare cu ajutorul puterii —

polițiștilor a succes apune mâna pe musafirul lung la degete, care tocmai eră s-o șteargă cu prada încasată dela ospitalierul său găzduit.

Prins și dus la primărie — după o scurtă îmbrâncire — la care ca și parte interesată a luat parte și cucernicia sa, — individul „cercetaș” a dat lucrurile căutate de părintele — despre care spusese că le-a luat numai cași de „suvénire” pentru buna primire dela gazda său bine primitor.

Lipsea însă un inelaș, care cu toată perchezitia perfectă corporală, nu se găsea, când deodată, părintele păgubaș observase, că musafirului său par'că i-se cam schimbasesse pronunțarea cuvintelor, și băgând bine de seamă văzu, că „cercetașul” nostru are ceva scilpicios în gură.

Repezindu-se polițiștii să-l caute sub limbă, dădură de inelul căutat și cu o lovitură aplicată în falca delicventului, încercări să-l pună pe părintele în posesia justă a inelului.

Dar proverbul bătrân, — vai — polițistul propune și cercetașul dispune, sau: unde dai și unde crapă, — un sughiț scurt și o înghițitură fără veste a musafirului — inelul se scîmătorește disparând pe gâtul suferindului mai departe, — spre infern...

Puterea însă —

— Întăle gând polițiștii n-au desperat și înconjurând delicventul cu inelul înghițit îl țin sub pază polițienească așteptând până ce inelul va ieși la suprafață, ca apoi să poată fi restituit celui îndrept.

În Chișineu lumea așteaptă cu nerăbdare rezultatul. Correspondent.

* Constatări și acțiuni.

Oamenii de bine și profunzii cugeători ai zilelor de azi, cu dureri în suflete constată, că altruismul adecă facerea de bine pentru cel mulți și iubirea d'aproape, prin războiul cel mare a fost și este înlocuit prin stări patologice, din ce urmează egoismul murdar, dând ansă la invidie, ură, pismă, hulă și răvnirea la bunul altuia, contrăgându-le pe toate aceste în maxima nebună: „Ce e al meu, e al meu; dar și ce este al tău, e al meu”. Câtă răutate, câtă ultare de sine și câte păcate pe conștiințe!

În urma acestor boale sufletești, cărturarii orașelor și ai satelor — jirându-se de fruntași — nu caută isvorul înțelepciunii în scripturi și în literale de aur, ce sunt uitate pe filele cărților vechi și mucegăite, ci mai mult se caută înțelepciunea (!?) în fumul cafenelelor și în diferitele taverne distrugătoare de suflete, unde se procrează sfaturi și planuri nebune, în urma cărora se pun la cale: ofențe, vătămări, atentate la onoarea altora, necinstirea binefăcătorilor și lăcomia blăstămată, care răvnește de a pune mâna pe averile, ce nu le aparțin.

Aceste sunt relele constatate de oamenii de bine, cari au început să

strige: Destul! A sosit timpul trezirei și a sosit vremea, ca oamenii să-și revină la vâgaș. Să revină românul la convingerea, că el e înzestrat de D-zeu cu toate darurile sufletești; iar țara lui, pământul, pe care trăește e înzestrat cu toate bogățiile, cari pot fericii atât pe bogat, cât și pe sărac. Să revină românul la cunoașterea de D-zeu, carele inspiră iubirea-i din care emanează binele și fericirea generală. Să revină românul la judecata clară: că nu bărfelile lăcomilor, prin pășirea lor bruscă, dar oarbă, au să ferească mulțimea; ci fericirea și binele îl pot da numai valorile de caracter. „Oamenii de caracter alcătuiesc conștiința societății, căreia îi aparțin”, zice Emerson; iar Benjamin Rudyard zice: „Nimeni nu este îndatorat să fie bogat, sau mare, ori chiar inteligent, dar fiecare este obligat să fie cinstit, credincios și exact în împlinirea datoriei”. Cât de frumos exclamă P. R. Petrescu enunțând adevărul: „Poate fi un om să aibe numai sărăcia pe pământ, dar să nu se uite, că el poate avea o stea polară pe cer”, cea ce însumă, că înțelepciunea poate fi personificată și în săracul pământean, care înțelepciune poate fi bagatelizată de oameni, dar răsplătită în ceruri. Domnul nostru Iisus Hristos, înțelept, prigoni-

și răstignit de oameni, iar prin înviere ridicat la ceruri, ne lasă ideile și învățăturile neperitoare, după cari se călăuzește întreagă omenirea. Un alt învățat zice: „Desbracă-l de haine pe un om bogat, dar fără suflet și ce vei vedea din el? Nu vei vedea altceva decât o ridiche crăcanată cu un cap fantastic cioplit”. Bogatul nemilostiv, din evanghelie, de pe a cărui masă nu s'a hrănit nimenea, voia să-și lărgască jignitele (firește pe conto mulțimei), dar D-zeu i-a zis: Nebune, în noaptea aceasta îți voi lua sufletul tău.

Câtă înțelepciune arată Carlyle, când zice omului: „Stai în noroiu rece, pe vreme friguroasă, dar să îți cu adevărate tale încălțăminte, că va fi mai bine pentru tine”, cea ce însumă: Nu lăcomi la ceea ce nu este al tău, căci te faci de rușine, asămănându-te cu cioara îmbrăcată în hainele păunului.

Destul din perfidie și răutate, zicem noi dascălii neamului românesc. A sosit vremea, că hrăpăreții să fie dați la o parte, pentru că norodul a început să înțeleagă, că dacă prin școală s'a pregătit națiunea română pentru refacerea țării, atunci învățătorii școlii de azi, investiți cu tolagul apostolilor, vor ști vindeca ranele sufletești

prin acțiunea de consolidare a tuturor cetățenilor, care în timpul prezent se manifestă prin intensa propagandă de cultură în cadrele centrelor culturale și prin răspândirea cărților de citit la cel dela sate.

Prin aceste șezători culturale, învățătorul român, caută să infiltreze în suflete gândirile adânci ale poezilor cari au exprimat omenirii durerile jalea și bucuria și cari gândiri au să servească, celor de azi și celor din viitor, un îndemn înspre este bine frumos, adevăr și dreptate. Caută în învățătorul român, prin șezătorile culturale, ca prin înțonarea cântecelor eroice și al doinelor, să creeze patriotism adevărat și să modeleze sentimentele în nex cu o cugetare sănătoasă; la prin sfaturile, ce le dă acest învățător român, caută să armonizeze conștiințele tuturor într-o direcție, ce trebuie să aibe ca scop: Idealul național-politico-religios.

Le strigăm lăcomilor și renegaților *In lături!* Celor de bine — îmbrățișându-i — le zicem: La muncă cu în învățătorii, căci numai astfel putem mântui țara noastră de cadere!

Chișineu-Criș, Vinerea patimilor, 92

Dimitrie Boariu
s. revizor în rezervă
și actual director școlii

Sfințirea clopotelor din Zugău.

A doua zi de paști, a fost pentru sătenii cătunelor Zugău și Reschirata, ambele pendinte de comuna Dezna, o zi de înțreită și înălțătoare sărbătoare. Le-a fost dat inimioșilor români cu suflete totdeauna simțitoare din creierul munților Sebeșului, dar și cei mai necăjiți între țărani nevoiași din jud. Arad, dâșii, locuitorii de văgăună, fără drumuri, fără școală, fără biserică și cari, își câștigă cu mare trudă existența, ca sfânta zi de slăvire a învierii lui Hristos, să fie un început de viață nouă și mai omenască.

Sfințirea celor 2 clopote. — La cumpărarea și instalarea cărora a contribuit și soc. forestieră „Dezna” cu suma de lei 20.000 și tot materialul lemnos pentru ridicarea clopotniței, — s'a oficiat cu multă religiozitate de către cucernicul părinte Cornel Bodea, parohul Deznei, în fața a circa 1000 credincioși, majoritatea formând-o țărani din comunele învecinate: Buhani, Dezna, Laz, Rănușă și Sebeș. Nici vorbă că, numărul mare de credincioși veniți la Zugău, pe ploaia abundentă ce cădea se datorește tot largului concurs dat de d. Romanescu, directorul amintitei soc. forestiere, care, a pus la dispoziție trenul societății pentru aducerea și înapoierea publicului. Între alți binevoitori ai necăjiților săteni din cele 2 cătune din munții Sebeșului, afară de d-na și d-nul Romanescu, corul format din elevii și elevele de licee aflați în vacanță și alții a căror nume ne scapă, au mai luat parte la acea măreață sărbătorire religioasă d-na și d. I. Georgescu, fost prefect al județului.

Toți cari au fost la sfințirea clopotelor din Zugău, au rămas viu impresionati de momentele de înălțare sufletească trăite în mijlocul Zugăusnilor — puțini la număr, e drept, numai 72 suflete, dar mari și înflăcărate. Când au văzut Zugăuanii dragostea manifestată de toți cei cari au căutat să vină în număr atât de mare la sfințirea clopotelor lor, plângeau emoționați primindu-și oaspeții. Ei atât de uitați până atunci, au văzut că, răsare soarele și pentru dâșii!

Deasemeni, a fost nespuse de impresionant și serviciul divin, oficiat cu mare evlavie de părintele Cornel Bodea; răspunsurile fiind date de corul țărănesc, format din fiicăi și fete, al bisericii din Dezna și de corul ocazional întocmit de tinerele vlăstare din școlile secundare, aflate acasă în vacanță și cari au îndulșit pe toți cei asistenți.

După sfîta slujbă, preotul Bodea, a ținut o caldă cuvântare, făcând o emoționantă comparație între frumusețea și bogăția solului, pe acele locuri și sărăcia populației, care însă, încrezătoare totdeauna în Dumnezeu și în sprijinul iubitorilor de aproapele nevoiași, începe de azi încolo, să culeagă roadele credinței și cumințenii lor. În continuare, părintele Bodea, a adus mulțumiri dnei și dlui Romanescu, pentru largul concurs dat totdeauna acelor nevoiași săteni și anunțând lăudabila inițiativă luată de D. Petică, pretorul plășii Sebeș, de a înființa o școală la Zugău, a atras atenția asistenților că, cu toată depărtarea dela Arad la Zugău și cu tot timpul nefavorabil întemeierii de sute de școli din județul Arad, d. I. Georgescu,

fostul prefect al județului, n'a protejat a veni în mijlocul țărănilor nevoiași de a lua parte la bucuria lor, și în consecință a făcut apel la concursul dlui I. Georgescu, de a sprijini, potrivit felului d-sale, inițiativa luată de d. Petică, pentru a avea și Zugăuanii o școală.

Destul de impresionat, d. I. Georgescu în strigătele sătenilor de „să ne trăiască” a vorbit și dsa, mulțumind părintelui Bodea de remarcarea făcută și spunând că, dsa nu și-a făcut decât datoria, de vechiu cunosător al nevoilor populației rurale, experiență căpătată în îndelunga d-sale carieră administrativă și promițând tot sprijinul său, a terminat spunând, *că este firesc să ajute și pe sătenii din Zugău în propășirea lor, aceasta fiind o datorie din parte-i ca și pentru orice român conștient, de a veni în sprijinul populației rurale — și îndeosebi pentru cea mult nevoiașă, ca cea din partea locului, — pentru a se lumina și a-i îmbunătăși și starea materială.*

La urmă s'au încins jocurile sălțarete naționale, cari au urmat până sub seară, hora fiind deschisă de către un moșneag cu plete albe, de 74 ani.

Rep.

Festivalul de gală

al Societății „Mormintele eroilor căzuți în război” ne-a dat tristul prilej să constatăm cât de puțin știe opinia publică să-și venerateze morții jertfiți pentru idealul tuturor.

E dureros că publicul arădan, întâmpină cu atâta indiferență strău înțele comitetului central de sub înalta ocrotire a M. S. Reginei și al cărui președinte este Dr. Miron Cristea, patriarhul României.

E dureros că acest public nu-și înțelege datorințele ce trebuie să le aibe față de lucruri mai sublimе și mai importante decât egoistele sale preocupări de o zi. Dacă publicul arădan ar înțelege frumoasele cuvinte rostite de M. S. Regina: *„Nu vărsați lacrimi pe mormintele eroilor, ci mai curând slăviți-i în cântece așa ca faima numelui lor să rămână un ecou prin legenda veacurilor”*, n'am fi ajuns în situația de-a vedea în sală doar 50—60 persoane. Altfel s'ar fi convenit să primim pe merituoșii debutanți trimiși de către comitetul central din București.

Nu ne putem explica această nereușită mai ales când știm că I. P. Sa Episcopul și d-l prefect și-au oferit concursul desinteresat interesându-se de-a-proape de reușită.

Festivalul de gală ținut în 27 Apr. a. c., ar fi avut proporții cari să mulțumească și pe cei mai pretențioși.

Căci corul de sub conducerea harnicului d. S. Stoicescu a dovedit că posedă o bună școală și bogate calități. Asemenea soliștii dela Opera română d. Al. Lupescu și D-șoara Elefterescu D-șoara Jenny Irimescu dela Teatrul Regina Maria, a declamat frumos și emoționant mai multe poezii.

Deși programul nu s'a executat în întregime, am avut prilej să constatăm că cuvintele M. Sale Reginei dacă nu sunt înțelese la noi, sunt înțelese la centru. Dar noi, cei ce ne mândrim că formăm pavăza graniței de vest, când vom ști să înțelegem lucrurile cari trebuiesc înțelese?

B.

Scrisoare din județ.

Învățători din Cercul cultural Șiria, și-au ținut ședința din luna aprilie în comuna Cetate, satul Măsca, în Dumineca Florilor.

Întreg programul zilei s'a desfășurat după masă. În conferința intimă am ascultat prelegerea de model din geometrie, predată de cătră inv. Gh. Muntean elevilor săi din clasa a IV. La aprecierea lecțiunii s'a încins o discuție destul de interesantă între învățătorii prezenți.

La ședința publică, în fața unui număr mare public de țărani, dl. Tr. Debeleacu, inv. în Șiria, a vorbit liber despre: „Luminarea și fericirea omului”. În cadrul acestei teme destul de importante a arătat poporului, că fericirea urmează după ce omul și-a luminat mintea și și-a împodobit sufletul cu fapte bune și morale.

Pot să zic că pentru măscani, ziua aceasta a fost o adevărată sărbătoare. Ar fi de dorit ca astfel de conferințe să țină nu numai învățătorii, împovărați peste măsură, ci și acei intelectuali, cărora le place a se intitula ca adevărați conducători și binevoitori ai poporului, când e vorba de ceva alege-re comună s'au bisericească.

Mai știu se amintesc, că la ședința publică am ascultat cu plăcere recitarea mai multor poezii și monoloage comice, predate de elevii școlii, sub conducerea ambilor învățători.

S'a mai sulevat chestia că, aceste întruniri sunt ele folositoare poporului, ori devenim odioși, prin faptul că de multe ori combătând vreun viciu, tăiem în carne vie? Cel mai mulți au fost de părerea că da, acestea conferințe sunt folositoare poporului și ridică și vaza învățătorilor.

Cor.

Care sunt atribuțiile polițiștilor.

Un cunoscut cărciumar din localitate după ce și-a maltratată soția și a dat-o afară din locuința ei proprie și după ce a luat obiectele mai de preț ce se aflau prin casă (obiecte cari aparțineau în mare parte soției) a plecat din localitate. Soția numitului aventurier intenționa să-și ocupe locuința dar lucru curios:

La intrare sunt postati doi sergenți cari interzic accesul oricui în locuință, chiar și stăpânei. Sigur că nu din ordinul nevrednicului soț stau sergenții de pază!

Și dacă nu, atunci din a cui ordin? Dl subcomisar Manolescu ne-ar putea informa fiindcă știm că se interesează de-a-proape de tot ce se petrece la locuința în chestie. Și dl subcomisar mai e și prieten cu numitul cărciumar.

Ori dacă dlui nu va putea să ne informeze rugăm pe dl prefect al poliției din localitate, să ne spună de când intră în atribuțiile poliției, paza unei locuințe a cărei cap nu-și înțelege rostul.

Alegerile sinodale.

Arădanii, vestiți, pe timpuri, de un sentiment național românesc conduceau destinele neamului și ne având alt teren de activitate națională, se restrângeau la o muncă pe teren bisericesc-școlar, unde cei mai buni ai noștri, cu o praxă de viață bisericească-școlară ne conduceau, iar noi convinși de cumințenia lor ne încredeam în ei orbeste.

Imi vin în minte bărbați ca Oncu, Veliciu, Giorogariu și alții, cari prin iubirea lor de biserică și neam, ne știau mângăia, ne știau însufleți pentru tot ce era românesc și ortodox.

Și azi?.... Ca la noi la nimeni. De când suntem în largul nostru, liberi în liberă țară, suntem mai încălțuși, decât pe timpul când molochul statului maghiar la tot momentul era gat să ne înghită. Suntem azi mai încălțuși, căci mai de mult, cel puțin în biserică, ne puteam exprima dorința, notarul, fibirăul (pretorul) și fișpanul (preiecul) nu se amestecau în treburile noastre bisericești. Și azi?..... erau cu toții una. Dacă aveai idei, cari poate nu plăceau celor mai bătrâni, dacă aveai păreri a parte, conducătorii nu te scoteau din societate, căutau bătrânii cuminți să ne inspire dragoste, iubire, prietenie. Și noi eram plini de respectul cuvenit, le dădeam ascultare și lucrurile mergeau bine.

Și azi? Nu mă încerc să descriu starea noastră socială, ci zic atâta, la nimeni, ca la noi.

Din multele năcazuri sociale, ce le avem în Arad, mă opresc numai la cel mai recent, la alegerile sinodale. Rezultatul lor nu mă privește, deoarece l-am prevăzut. Să punem însă degetul pe rană, să constatăm originea greșelii ca să învețe cei chemați în viitor.

Biserica noastră este sinodală bazată pe democrație, care nu poate suporta conducerea tiranică. Ortodoxul e obișnuit să concurgă la înalțarea soartei lui, și nu rabdă tirania. Bătrânul și eruditul episcop I. P. S. Roman dela Oradea cunoaște firea fiilor săi credincioși, și ca să fie înțelegere între ei, i-a adunat la sine pe toți credincioșii săi de seamă. Aici în statul lor, dând voce fiecăruia să-și spună părerea, s'au fixat candidaturile celor mai merituoși bărbați cari nu numai când sunt alegeri cercetează s'fă Biserica...

Spectacole:

Teatrul orășenesc:

Joi și Vineri: „Sărut după sărut” operetă.
Sâmbătă la ora 3: „Madam X” dramă.
„ ” „ 8 1/2 „Sărut după sărut”.
Duminică la ora 2 1/2 „Sybil” cu conc.
Farkas Lili.
„ ” „ 5 „Sărut după sărut”.
„ ” „ 9 „Cocoșul negru” de V.
Efimiu cu Mielu Constantinescu.

Palatul Cultural:

Concert dat de Carel Colar (violinist) și V. A. Popp violinistul de 9 ani, cu accomp. la pian Rónay.

Cinematografe:

Apollo: 28 - 30 Apr. „Bun și rău” cu Pola Negri.
1—8 „Metropolis” în 2 părți.
Urania: 28—30 Apr. „Pe cine pri-gonesc banii?” cu Gloria Swanson.
1—4 Mai: „Doamna nu vrea copii”.
5—8 Mai: „Modelul Parisian”.
Elisabeta: 29, 30 Apr. și 1, 2 Mai: „VULTURUL NEGRU” cu Rudolpho Valentino.

Împrumutul în străinătate.

Veștile aduse de ziare, cu privire la împrumutul, ce urmează să îl contracteze țara în străinătate au luat proporțiile și forma poveștii cu Cocosu Roșu, demonstrând neseriozitatea, cu care tratează presa din România o chestiune, care privind interesele naționale, ar reclama o atențiune mai plină de demnitate.

Cu toate că veștile ultime aduse de aceeași presă ar lăsa să se înțeleagă, că așa zisul „împrumut german” ar fi pe calea celei mai apropiate realizări, ne reținem de a vesti acest lucru cu toată certitudinea, până nu ne va sosi confirmarea oficială nediscutabilă. Ceiace, însă dorim a sublinia aici e, că Guvernul dlui General Averescu primind dela Guvernul Ionel Brătianu o situație economică internă consolidată, din toate punctele de vedere (bugetul statului echilibrat, încheindu-se cu considerabile excedente datoritiile interne și externe aproape în întregime consolidate; problema valorii ordonată, etc), are asigurate condițiile principale pentru realizarea împrumutului extern. Rămâne să se vadă care este priceperea și trecerea Guvernului actual, pentru rezolvirea problemei. Este netăgăduit că realizarea unui împrumut mai însemnat în străinătate, ar avea urmări favorabile pentru viața noastră economică; nerealizarea însă nu va avea urmări rele, decât că drumul refacerii noastre complete va fi mai lung și mai greu. Calea de urmat a indicat-o însă Guvernul Brătianu, încât ce-a fost mai greu s'a făcut deja.

Partidul Național-Liberal nu a fost nici odată împotriva întăririi capitalului strein sub formă de împrumut nespoliator (care nu despoale pe datoras), ci numai contra intrării aceluia capital cu tendința de acaparare (cuprindere) și exploatare fără scrupule, ca și în colonii (tragerea de foloase fără margini).

O invenție extraordinară

O revistă germană aduce vestea unei invențiuni de o importanță extraordinară. E vorba de o mașină de tradus, — a inventatorilor Rostock și Clausen, — care dacă va putea fi perfecționată, va aduce omenimei foloase foarte mari, căci va ușura relațiile internaționale.

Principiul acestei mașini ar fi un mecanism, legând oarecare grupe de litere la alte grupe, în felul unui dicționar. Un mecanism, foarte complicat, ar face să se observe legile gramaticale, regulile declinării și conjugării. Fiecare mașină va putea fi construită numai pentru traducerea din 2 limbi și va fi cu atât mai simplă cu cât cele două limbi vor fi mai de aproape înrudite și cu afinități (lexicale, topice, etc.) cât mai mari.

Mașina are o claviatură specială, pe care urmează să fie înscrisă limba de tradus. Pusă în funcție va da apoi traducerea minune.

Deocamdată mașina aceasta ingenioasă se află în stadiul primelor experimente, susceptibilă încă de corectivele necesare tuturor invențiilor în acest stadiu. Este neîndoielnic, că dacă perfecționarea ei va reuși, — chiar și dacă nu va fi accesibilă oricărui muritor, — va deveni o invenție dintre cele mai folositoare.

Am fost profund emoționați la citirea acestei informații, și am fi nesinceri dacă nu am mărturisit, că nu ne vine a crede imposibilitatea descoperirii unei astfel de mașini, care întrece orice închipuire. Dacă cu toate acestea o transmitem cetitorilor noștri, facem acest lucru nu numai ca titlu de curiozitate, ci și fiind cu considerare la seriozitatea revistei germane „Forschungen und Fortschritte”, care a lansat vestea.

Evaluarea numărului animalelor domestice

Din datele statistice ale Ministerului Agriculturii și Domeniilor scoatem următoarele, cu privire la animalele domestice, evaluate la finea anului trecut, cari pot interesa pe cetitorii noștri. Alături vom așeza și datele anului 1925.

Speciile	În anul	Vechiul Regat	Basarabia	Bucovina	Transilvania	TOTAL
Cai	1926	1.002.299	368.747	85.033	421.206	1.877.285
	1925	927.456	388.755	79.871	418.722	1.814.804
Boi	1926	2.474.769	534.369	223.933	1.565.313	4.798.384
	1925	2.504.378	663.419	210.025	1.671.256	5.049.078
Bivolii	1926	53.655	6	24	139.651	193.286
	1925	36.919	3	3	132.947	169.872
Oii	1926	7.690.951	2.095.244	320.323	3.475.351	13.581.869
	1925	6.869.075	2.143.275	313.574	3.624.288	12.950.212
Capre	1926	214.324	24.692	8.158	229.586	476.760
	1925	250.359	15.660	6.973	220.591	493.583
Porci	1926	1.551.152	327.456	117.898	1.171.216	3.167.722
	1925	1.435.579	414.879	135.850	1.101.611	3.087.919
Cățari	1926	1.281	113	6	760	2.150
	1925	1.227	272	23	723	2.245
Măgari	1926	6.554	854	7	3.087	10.502
	1925	6.615	677	17	2.659	9.968

Numărul cailor, este în continua creștere după război, — cu excepția a 1925 care a înregistrat o mică scădere față de a. 1924. Anul 1926 este în creștere nu numai față de a. 1925 ci și față de a. 1924.

În schimb la specia bovină constatăm o ușoară dar constantă descreștere dela 1922 încoace, — căci până când în a. 1922 aveam 5.745.534 bovine, în a. 1926 nu mai avem de cât 4.798.384 capete, adică cu 947.150 capete mai puțin, ceea ce reprezintă o descreștere de 16 1/2% în 4 ani.

Bivolii, — mai numeroși în Transilvania, — arată în 1926 o creștere de 13 1/4% față de anul 1925.

Oile sunt în spor, față de a. 1925 cu 631.607 capete, adică cu aproape 5%.

Caprele, mai numeroase în Transilvania, și în creștere în toate provinciile eliberate, arată o descreștere simțitoare în vechiul Regat, încât și totalul prezintă un regres de 3 1/10% față de a. 1925.

La porcine aflăm o creștere numerică de 79.158 capete, echivalând un

spor procentual de 2 1/2%. Notăm aici, în baza constatărilor făcute tocmai în județul nostru, că acest spor nu însemnează bunăstare și progres, ci lovitura grea, ce-a primit ocupațiunea atât de înfloritoare a îngrășatului de porci, în a. 1926, în urma concurenței străinătății pe piețele, unde exportăm și noi (Viena, Praga, Mährisch-Ostrau, etc).

Totalul cățarilor și măgarilor, este neînsemnat și staționar.

Numărul cel mai mare de animale domestice, — cu excepția bivoliilor și caprelor, — se găsește în vechiul Regat, unde se înregistrează și sporurile cele mai însemnate.

În Basarabia, — numărul tuturor speciilor de animale este în scădere, — ca urmare dureroasă a ultimilor ani secetoși.

În Bucovina, — cu excepția porcilor, cari sunt în regres numeric, — toate speciile arată plusuri, relativ însemnate.

Transilvania are în 1926, efective mai scăzute la boi și oi, — și mai urcate la celelalte feluri de animale domestice.

Piața noastră și piața internațională a lemnului.

Dacă facem o comparație între piața noastră și piețele externe, comerțul și industria lemnului la noi au ajuns la un punct mort.

Urcarea vertiginoasă a leului, lipsa de capitaluri, dobânzile aproape neshimbate, greutatea transporturilor au paralizat complet comerțul nostru.

Producția care până anul trecut era destul de abundentă, anul acesta a fost mult redusă și debușurile noastre importante din Orient și Occidentul — Belgia și Olanda — au oprit importul lemnului din cauza oscilațiilor prea variate a monedei românești.

Statele care pot înregistra în cursul acestor 3 luni ale anului curent o bună afaceră în vânzarea lemnului sunt Suedia și Finlanda atingând cota de 75% din producția lemnului.

Mare parte din producția acestor state s'a exportat în Anglia stocurile acestei țări fiind mult reduse față de anii precedenți în timp ce consumația este destul de intensă în toate in-

dustriile și mai ales în construcții al căror progres este destul de vast.

În Franța situația este mai puțin favorabilă și mai nesigură din cauza oscilațiilor monetare unde scăzând foarte mult prețul lemnului au dezorientat piața.

De asemenea pe piața italiană unde se resimte încă criza de numerar și este o lipsă totală de construcții, au loc transacții slabe.

Piața Cehoslovacă este mai animată ca anul trecut și exportul acestei țări a început să fie majorat făcând concurență altor piețe străine.

În Germania unde este mare abundență de numerar, importul de lemn în iarna trecută a depășit cu mult pe cel din anul precedent. De asemenea și industria lemnului a luat o mare dezvoltare față de creditele avantajoase ce le obține.

Totuși în vederea acoperirii datoriei externe și ultimul împrumut al statului au slăbit piața financiară cu aproape 200 mil. mărci, așa că și aici în ultimul timp a început să se resimtă puțină criză de numerar și o urcare a scontului.

Pinus.

Lipsa de lucru.

Criza economică, — urmare a războiului, celui mai mare, ce a fost vreodată pe pământ, — durează și în al 9-lea an după încheierea lui. — Economisții practicești și teoreticești, cu bărbații de stat ai Europei dimpreună, — nu sunt în deajuns de înțelepți pentru a soluționa (deslega) în timpul scurt problemele (treburile) economice aruncate la suprafață, de nevoile vremurilor grele de azi. — Nu numai țara noastră ci întreaga Europa suferă, din pricina crizei economice; ba am putea zice, că alte țări suferă cu mult mai mult decât noi — România fiind un stat eminentemente agricol, și o țară cu considerabile bogății naturale, se va putea reculege cu mult mai ușor, decât alte state, cari au purtat război.

Nu avem intenția (gândul) de a înșira aici toate nuanțele (fețele) crizei economice, ci vom aminti numai pe cele mai principale, cu cari ne întâlnim și la noi, în țară și cari sunt desorganizarea (destrămarea) producției și nestabilitatea valutei (nestatornicia banului). Aceste două rele principale au pricinuit și la noi în țară pagube materiale și morale (cinste) enorme (foarte mari).

Am citit zilnic prin ziare, că în Anglia este o criză muncitorească, și că lipsa de lucru a pricinuit gospodăriei naționale pagube foarte grave. — Lipsind, din preocupările noastre zilnice, problemele economice, — de a căror realitate nu ne-am isbit mai simțitor și la noi în țară, — nu ne-a durat capul altuia, — nu ne-am dat seama, ce însemnează, ca statul să plătească ajutoare bănești muncitorilor fără lucru, — așa cum se întâmplă în Anglia de ani de zile.

Știm bine, că ce s-a savărit (pus în) a făcut războiul în Franța; câte orașe cu tot cuprinsul lor, industrii etc, au fost distruse, căi de comunicații șterse depe suprafața pământului, pământul însuși brăzdat sălbatec de tranșee și răscolit de focul artileriei. — Cum Franța și-a ținut de elementară și prima datorie, refacerea acelor regiuni și redarea lor destinației productive, s'a început acolo o muncă febrilă (grăbită) care reclama (cerea) foarte multe brațe de muncă. Acest fapt a atras în Franța muncitori din toate statele europene. — Deși Franța a refăcut aproape complet (în întregime) ținuturile devastate (pus în) totuși statul francez, silit de împrejurări și pentru a preveni (preîntîmpina) complicațiile (încurcăturile) constatate în Anglia a aflat de bine a lua cele mai severe (aspre) măsuri pentru concedierea (scoaterea din țară) muncitorilor străini. — Astfel tocmai în sezon de primăvară, dă peste frontieră (graniță) zilnic sute și mii de muncitori streini, — indiferent (fără deosebire) că aparțin (sunt din) unui stat amic ori dușman.

(Cit. și continuarea în pag. V-a)

Toată lumea trebuie să știe că în toată ziua se găsește ca f e a proaspăt prăjită în prăvălia la REGELE CAFELEI. Peața Avram Iancu colț Str. Meșianu Nr. 6. (24)

Nu fac reclamă prin strigăte, ca să vă convingeți că pozele de orice mărime și cele mai bune, sunt făcute de un specialist, vizitați atelierul Fotografic ȘTEFAN CURTICEAN :-: unde face 6 fotografii mici și un tablou mărit cu 150 Lei. :-:

În altele state cum este d. e. Italia și Spania a fost totdeauna un surplus (mai mult decât trebuie) de brațe de muncă, încât în tratatele și politica lor comercială, au frebuit să se îngrijească de posibilități (înlesniri) de plasare (așezare) a muncitorilor lor în statele, cu cari aveau relații economice. Expansiunea (întinderea) economică a Italiei în Balcani, văzută și din acest punct de vedere, este cu mult mai ușor de înțeles. Restul celorlalte țări vor imita pe rând exemplul englez și francez, încât valul va ajunge incurând și la noi. Muncitorii rămași fără lucru, vor căuta aiurea să-și câștige pâinea - și cum la noi este atât de posibilă, în curând ne vom trezi cu ei refugindu-se în România, pentru că nici în America nu mai au loc. De aceea organele (oficiile) de control vor trebui să fie foarte atente, luând măsuri, ca cel puțin criza lipsei de lucru să nu mai facă noi pagube țării noastre, apucate pe drumul bun al revenirii la normal.

Venind vorba de refacerea noastră economică, ne folosim de ocazie pentru a atrage atențiunea cetitorilor noștri asupra seriozității vremurilor de azi. Pe cât de ușuratici am fost în vremea căderii valutei (anului) noastre (1919-1921), pe atât de înzecit de prudenți (cuminți) va trebui să fim în timpul reculegerii de azi. Ridicarea valorii (prețului) banului înseamnă sporirea proporțională (în aceeași măsură) a dobânzilor după datorii, ceea ce înseamnă, că sarcinile datorărilor se sporesc, tocmai cum se ușurau atunci, când prețul banului scădea. Tot omul cuminte și cinstit își va replăti împrumuturile, de cari se poate lipsi. Țăranul nostru deși nu e familiarizat cu teoriile (învățăturile) economice, însă în permanent (totdeauna) și contact (atingere) cu viața practică (de toate zilele) și cedând (ascultând) instinctului (firea) lui conservativ (așezat), de vre'o doi ani aproape urmează această cale de cumpătare.

Această restrângere în afaceri nu va provoca numai o lipsă de lucru, ci din ea va rezulta și o cerere mai mică, de bani. — Sporindu-se oferta (îmbierea) banilor, va produce în mod natural o scădere a dobânzilor. — De altă parte prin restrângerea consumului intern (întrebuințarea în țară a mărfurilor) se va reduce importul de mărfuri, și crește cantitatea (mulțimea) produselor noastre libere la export, prin ceea ce se va influența în spre valoarea noastră.

Aceste prevederi vor avea urmările bune numai dacă vom avea simțul de solidaritate națională, pentru că ele vor reclama multe jefte de neînălțat.

Partidul Național Liberal, conștient de răspunderea, pe care o are în fața țării, și doritor de a înfăptui tot ce e bun pentru țară și neam, a prevăzut de mult sosirea acestor vremuri. El, prin glasul cel mai chemat al marelui vistiernic al țării, a dlui Vintilă Brătianu a prevestit aceste vremuri, și de ani de zile, dând sfaturile potrivite acestor timpuri, a îndemnat lumea la cumpătare în toate și la economii. — Celce nu au dat importanță cuvenită acelor sfaturi patriotice prețioase, vor avea să suporte acum urmările amare ale ușurinței de a se fi lăsat sugesionați (pătrunși) de informațiile presei poreclite „democrate“.

In atențiunea D-lor Miniștri de Finanțe și Interne.

Așteptăm.

Cine nu cunoaște starea de mizerie în care se găsește populațiunea comunelor din Valea Deznei, din acest județ — Locuitorii din această regiune muntoasă, acoperită cu întinse și seculare păduri, sunt lipsiți de pământuri arabile și ei au trăit și trăesc, lucrând la tădere de păduri, la transport de lemne, și ocupându-se mult și cu facerea manganului — De șase ani de zile nici o pădure nu mai este în tădere în coasta regiunii, și sârmanii locuitori, fiind lipsiți de lucru, numai au nici o resursă de venit, ducând o viață sărăcăcioasă, plină de necazuri și dureri. S'au plâns ei la toate autoritățile, au înaintat jalbe la minister, au rugat pe parlamentari, și în special pe dl Goldiș, care le-a promis

ca le va pune păduri în tădere, de unde vor câștiga cu belșug.

— Nimeni nu-i aude, nimeni nu le pricepe suferințele, nimeni nu se gândește la ei.

În această situație, când nu pot să-și câștige cel puțin codrul de mamăligă, ce le trebuie ziinic pentru copilașii lor; organele financiare le cere și-i somează către stat, județ și comună și mulți sunt amenințați a li-se vinde tot ce brumă mai au prin case, pentru achitarea impozitelor.

Dar ceea ce este mai trist și revoltător, este că unii dintre agenții financiar-încasatori, în loc de a procedea cu blândețea și omenia pe care le re-

comandă legea și bunul simț obligă pe funcționar, procedeză cu ură și patimă în încasarea acestor impozite.

Ast-fel, notarul comunei Dezna, a găsit de cuvință ca, chiar în joia sfințelor Paști,

a mers în comuna Laz, și a somat pe unii locuitori; impunându-le să achite fără întârziere toate impozitele neachitate nemai dându-le nici-o păsuire,

deși bieții săteni nu au bani ca să-și cumpere 5 kgr., de făină sau o lumânare cu care să fi mers la sfânta înviere.

Populațiunea din această regiune găsindu-se în această stare de sărăcie, cere stăruitor Domnului Ministru de Finanțe, ca să-o păsuască, de a plăti aceste impozite până la toamnă, când vânzându-și pometurile, ce se vor face, va fi în măsură de a-le achita și deci roagă respectuos de a da ordin în consecința administrației financiare.

Este și reformă.

Un' doi! Un' doi! Ține piciorul! Cine n'a auzit această comandă.

Căți n'au flecărit pe socoteala majurului care o cântă scurt și cadentat, neînțelegând refrenul „ține piciorul“. Alții au devenit și mai încurcați când au auzit din căne în când „la piciorul“. Leatul care a făcut opșirea nu se miră vere. El i-a înțeles tot rostul și când conduce fetele la horă, le spune dulce dar cu autoritatea celui care înțelege, „luați piciorul“.

Și cât este de simplu! Un' doi, este cadentat, iar refrenul îți explică să te ții de ea. Să nu faci pasul nici mai mare nici mai mic.

Deci să nu mai răză nimeni de floricelele Dlui. Majur, căci ele dau de gândit multora când trebuiesc înțelese.

De îndată ce l'am înțeles pe Dl. majur, observăm imediat că aceasta comandă este obsedantă în toată viața indivizilor și a societăților.

Nimeni nu poate trăi fără ea, cu o singură deosebire în urmările ei.

Dl. Majur țin repetă până când o înveți, și când n-o poți ține D-sa spune sau că ești lute sau că moale, după cum pășești prea grăbit și întins, sau târâști piciorul.

Al termen de doi ani s-o înveți și singur că în acest timp o prinzi.

Schimbă picioarele doi ani pe loc și când pleci mergi cadentat.

În viață însă se schimbă lucrurile. Aci Dl. majur este coana Evoluția, și ea nu mai comandă nici „un' doi“ și nici nu-ți mai dă refrenul „ține piciorul“. Ea te presupune că ai trecut pe la Dl. majur și-ți trece pe sub nas fenomene sociale, evenimente politice, jocuri de bursă, valută, credințe, progrese științifice, tehnice, financiare, sisteme de organizarea Statului etc. toate după ultima modă civilizației.

Când trece această mare doamnă pe lângă noi trebuie să luăm piciorul căci ea nu ne așteaptă și numai repetă nimic. Când n'am luat piciorul ea nu ne mai spune tuși sau moi, ci ne zice

nebuli sau proști, după cum fugim prea înaintea ei sau prea în urmă-i. Ea deci trimete sau la azil sau la opșitiu, dacă nu te poate lua cu ea, când îți face onoarea să-ți spună că ești civilizat și progresezi.

Cu toată înțelegerea celor de mai sus totuși este greu să ne găsim și noi locul. După cele ce se petrec în viața noastră publică, pare că nu suntem nici alături cu marea noastră cocoană despre care vorbeam, nici înaintea-i nici în urmă-i.

De un an de zile guvernul averescan drege și strică, râde și plânge. Ce-o fi nimeni nu știe.

Și slavă Domnului că doar la cărmă sunt oameni mai mari decât majurul nostru. Dar mai știi poate că sunt mai mici decât cocoana evoluția.

Și unde mai punem că acum un an când li-s'a dat cărma carului Statului, fostul guvern a avut grija să-l așeze lângă cocoană, să le dea un bagaj frumos cu o gospodărie chiver-nisită, cu bani în casă, cu legi chib-zuite, prieteni cu toată lumea și câte altele.

I-o fi așezat dar uite se vede că nu țin piciorul și nu știu nici să-l ia.

Când au venit la putere li-s'a dat în mână o constituție, un ghid bine întocmit, pe care urmându-l cu bini-tenie să poată ține pas cucoana evoluția. Li-s'a pus alături legi explicative, economice, financiare, sociale, pe care aplicându-le să progreseze.

Li-s'a lăsat o industrie înșănătoșită, un comerț înfloritor, o finanță respectată prin echilibrul ei, administrația promptă, funcționari mulțumiți etc.

Astăzi industria este sugrumată, comerțul în faliment, administrația descompusă, funcționari armonizați cu sărăcia, finanțele deschilbrate, dar totuși fac mereu la legi mai înaintate decât ale tuturor, căci noi luăm de la toți ce este mai bun. Așa spun cei mari.

Ba ni-se spune, dovadă că mergem bine, uită-vă la leu ce coamă i-a crescut! A speriat toată lumea cu ea. S'a îngrozit și industria și agri-

cultor și tot. Nici unul nu mai produce nimic că-l înghite leul.

Dar guvernul nu se lasă, a luat-o de la cap. Face alte legi și gata.

Cinstit spunând nu mai poate nimeni pricepe nimic, căci toți cari știau în cât timp se învăța cadența se miră de desarmonia pașilor miniștrilor și subsecretarilor de Stat. Fiecare calcă într'un fel.

Dar când toți erau la răspântia ne priceperii lucrurilor, a intervenit tot un leat care spunea că a scapat de armată. Întrebat acum, el a răspuns „nu știu ce aveam dar mă zăpăceam de cap, de, eu n'am prea umblat mult și m'a reformat.“

Ați înțeles Domnilor, Dl. Majur mai are și altă foaie în regulament. Te reformează.

S'or fi zăpăcit oamenii și de, cocoanele, cum este și evoluția noastră, sunt mai capricioase.

Poate vrea să-l reformeze repede și fără încercări de stagi.

Va să zică tot știu oamenii pe ce drum merg și atunci să mai avem puțină răbdare.

O moțiune a asociațiunilor de presă

Asociațiunile de presă întrunite în ziua de 22 Aprilie au votat următoarea

MOȚIUNE:

Subsemnații membrii ai Comitetelor organizațiilor de presă: Sindicatul Ziariștilor din București: Asociația Generală a Presei și Uniunea Ziariștilor Profesioniști astăzi 22 Aprilie ora 9 seara în sala Sindicatului Ziariștilor din București în mijlocul unui mare număr de confrăți, membri ai celor trei organizațiuni profesionale

Luând în dezbatere cazul domnului Enacovici directorul politic al ziarului „Cuvântul“, care a fost condamnat pentru ultraj de către Consiliul de război al Corpului 2 de armată de 6 luni închisoare și 50 mil lei amendă pentru că în articolul intitulat „Ridicolul Vagmitrului“ publicat în „Cuvântul“ din 27 Februarie 1927 a criticat activitatea d-lui g-ral M. Ionescu subsecretar de stat la C. F. R.

Fără a ne preocupa dacă critica d-lui Enacovici este sau nu întemeiată constatăm că:

1. Traducerea ziaristului pentru delict de presă în fața Consiliului de război este o procedură ilegală, care atinge libertatea presei, garantată de art. 25 și 26 din Constituție și principiul pus în art. 12, în virtutea căruia nimeni nu poate fi sus tras dela judecătoria ce-l dă legea;

2. Considerăm că îngăduirea unor asemenea procedee anihilează existența presei ca organ de judecată și control în viața publică;

3. Protestăm împotriva ilegalității faptuite și intențunilor din care aceasta a pornit;

4. Declaram deplină solidaritate cu ziaristul lovit în exercițiul drepturilor sale care sunt și ale presei însăși;

5. Rugăm toate zărele din Capitală și provincie să publice prezenta moțiune la primul lor număr după Paște;

6. Credem că este o datorie pentru toate zărele în interesul unei demne manifestări de solidaritate profesională și ca o protestare energică contra abuzului de putere intolerabil săvârșit față de libertatea scrisului să ceară intrarea la legalitate;

7. În vederea unei acțiuni permanente pentru apărarea intereselor generale ale presei, adunarea decide constituirea unui Comitet de acțiune compus din reprezentanții organizațiilor de presă și direcțiilor de ziare.

Acești reprezentanți se vor întruni la data ce se va fixa ulterior și vor aviza asupra măsurilor ce vor găsi cu cale.

26 Ca să păstrați blănurile ferite de moli în timpul verii, îndreptățile renumitei firme

ANTON IOANOVICI
B L A N A R

Bulev. Regina Maria
Nr. 9 lângă
cafeneaua „Dacia“

Informațiuni

In ziua de 8 Mai a. c. dl. I. Gh. Duca, fost ministru, va ține o conferință la Palatul Cultural despre RĂZBOIUL INDEPENDENȚEI.

Intellectualii arădani, așteaptă cu viu interes această conferință, care va pune în lumină opera marelui Rege Carol, I. Brătianu și a soldatului român, fiindcă fără îndoială RĂZBOIUL INDEPENDENȚEI acestora li-se datorește.

Șefii de sectoare și președinții comitetelor comunale ale organizațiilor liberale din comunele acestui județ, precum ori și ce membru din comitet, sunt înștiințați că ori de câte ori vin în oraș să treacă neapărat pe la clubul liberal din Bulevardul Regina Maria. (Casele Lenghel) având a li-se face comunicări. Clubul este deschis în fiecare zi, dela ora 10—1 și dela 5—8 seara.

Locuitorii Comunei Buhani, se plâng că după ce au achitat prestația în bani pe anul 1926, au fost forțați de a o face și în natură și cum aceasta nu este legală, au reclamat în mai multe rânduri, cerând a li se plăti muncile și transporturile făcute în natură. Dar nimeni nu-i aude făcându-i să piardă zile întregi pe drumuri pentru a cerși dreptul lor.

Suntem informați că d. general Cihoschi va fi numit inspector general de armată, în locul rămas vacant prin scoaterea la pensie a d-lui general Ion Popovici.

Cu ocazia zilei de 10 Mai se vor face numeroase avansări în rândurile ofițerilor superiori și inferiori din toate armele.

Suntem informați din unele gazete, că administrația județului, ar cumpăra Castelul Domeniului din Pâncota, cu suma de lei șase milioane și ceva, pentru al transforma într'un spital, și pentru plata acestei fabuloase sume ar contribui și unele comune rurale.

Consiliul de războiu a condamnat pe dl. Titus Enacovici directorul politic al ziarului „Cuvântul” la 6 luni închisoare și 50 000 lei amendă pentru articolul apărut în Iulie 1926 „Wagmistrul dela comunicații”. Această condamnare trecând deasupra dlui Enacovici, dovedește o încătușare a cuvântului, o piedică presei.

Protestăm contra acestui procedeu

Președinții comitetelor comunale ale organizațiilor comunale liberale, cât și șefii de sectoare sunt rugați a se prezenta în zilele de 2, 3, 4 și 5 Mai la clubul liberal, urmând a li se face comunicări de natură urgentă.

In vara anului acesta se vor organiza sub auspiciile Centralei băncilor populare, cooperativei și obștilor sătești mai multe cursuri pentru conducătorii de instituții cooperative.

Se intenționează ca aceste cursuri de vară să-și aibe sediul în localități climaterice și astfel organizate ca cooperatorii să urmeze în alte ținuturi decât ale lor, ca pe de o parte să poată cunoaște organizațiile cooperative și localitățile din împrejurimile școlilor de vară.

Ideia este bună și va da rezultate fericite.

Suveranul va semna un nou decret de grațieri și reduceri de pedepse militare cu ocazia zilei de 10 Mai.

Subsecretariatul de stat al căilor ferate a luat dispozițiunea ca funcționarii c. f. r. cari vor fi scoși la pensie pe ziua de 1 Iunie 1927, și cari locuiesc în clădire administrației cfr. și au copii de școală să fie tolerați a ocupa acele locuințe până la 1 Septembrie 1927, când vor trebui să le părăsească negreșit.

Ministerul instrucțiunii face cunoscut că transferările la orele vacante în învățământul secundar de toate gradele se vor face în termen de o lună dela data apariției în „Monitorul Oficial” a tablourilor cu aceste ore.

Cererile de transferare se vor înainta direct ministerului instrucțiunii.

La Ambulatorul Casei Cercuale a Asigurărilor Sociale din Arad creându-se un al treilea post de medic pentru boale interne pe viitor orele de consultațiuni vor fi:

Dela 8—10. Dl. Dr. Kepich
„ 12—14 „ „ Copăceanu
„ 15—17 „ „ Radu

La aceste consultații se vor putea prezenta atât bărbați cât și femei.

Noua lege a timbrului, se va aplica dela 1 Maiu iar impozitul pe cifra de afaceri de la 15 Maiu.

Tipografia Diecezană Arad.

Buletin săptămânal.

Situația politică.

Externă.

Ziarele comentează stadiul la care au ajuns negocierile româno-germane. Și comentariile nu sunt în favorul guvernului. Căci aceste negocieri au inversat situația de până acum. Până acum Germania ne debita cu unele chestiuni de mult aranjabile, deacum ea își schimbă atitudinea impunându-se drept creditoare a României. Și condițiunile impuse cu ocazia negocierilor dovedesc această. Știm că Germania ne-a oferit un împrumut acum tot ea impune condițiuni. Ar trebui să ne convingem că o apropiere de Germania e inoportună. Mai trăim încă epilogul „marilor” acte petrecute în vremile grelelor încercări pentru ca să mai discutăm asupra acestui lucru.

— De un timp se întetesc tendințele de apropiere între statele balcanice. Și aceasta o înregistrăm după unele pronosticuri ale unor factori importanți în politica sudică. Astfel între Grecia și Turcia se încearcă o apropiere, cea din urmă opinând pentru înființarea unui „Locarno balcanic”. In aceeași directivă opiniașe și ministerul de externe al Bulgariei d. Buroff, care într'un interview acordat ziariștilor români aflați în excursie prin Bulgaria, spunea că se intenționează o apropiere cu România, Jugoslavia și alte țări pentru a soluționa astfel problema ce se impune categoric: „consolidarea păcii”.

— Din China sosesc vești cari ne îndreptătesc să credem că s'a aflat adevăratul drum pe care se va ajunge la idealul Chinez. Generalul Chang-Kai-Sec a trimis un mesagiu ziarului „Petit Parisien” arătând că nădăjduiește în concursul marilor puteri în favorul naționalismului Chinezesc descătușat de opresiunile bolșevismului. S'a luat deci lupta contra bolșevismului dovedit periculos și distrugător.

— Alegerile din Austria au fost un prilej al evidențierii forțelor burgheze. Social-democrații au trebuit să se închine.

— Interviewat de către ziarul „Vreme” asupra situației Micii Înțelegeri, d. Marinkovici, ministrul de externe al Jugo-Slaviei, s'a exprimat în termeni elogioși asupra eficacității acțiunilor întreprinse de Mica Antanta întru solidificare păcii Europene. Ungariei desigur nu-i vor conveni aceste adevăruri căci ele contribuiesc la spulberarea unor iluzii cari de mult încep să ia proporții în sânul visătorilor. Cel puțin dacă aceste iluzii, ar avrea vreun temei serios.

Internă.

Se credea că sărbătorile cu farmecul lor, vor potoli verva partidelor politice. Dar grija ziarelor viitoare a îndemnat pe mulți din mai marii organizațiilor politice să renunțe la repausul oferit de sărbători. Și s'au pornit astfel să facă întruniri și conștiințuri cari nu totdeauna duc la bun sfârșit. Cei mai zeloși sunt național-țărăniștii cari au început să deschidă ochii. Și astfel se îndeamnă la „strângerea rândurilor” nu știm dacă-și vor găsi flancul după care să se orienteze la aliniere. Cuștișii, cât sunt ei de creștini, au cam utilizat sărbătorile în scopul unor clarificări postume. D-l A. C. Cuza riscă să rămână singur în partid.

Căci datorită conducerii sale, s'au întronat în sânul ligii, anarhia și dictatura.

Incepând cu P. Iliescu, d-l A. C. Cuza se curăță mereu de spini. Astfel a mai exclus pe d. dr. Vasiliu, d. I. Zelea-Codreanu și va mai exclude până va mai rămâne singur „cuzist,” iar cei excluși vor fi destul de mulți pentru a forma liga în care soldații să nu se mai cheme „cuștiști”.... Regretabil epilog...

— Inițiativa guvernului de a-și număra oile a dat mult de lucru celor strânși cu usa.

Se apropie Dumineca Tomii, dată ce ne evocă neamul apostolului care până n'a văzut n'a crezut. Și tot așa ar dori să vadă și guvernul spre a ști ce să creadă. Dar sunt unii cari n'ar vrea să dea ocazie celor cu recensământul să pipăie, atât de aproape, urmele sulitei din coasta celor înstrăinați. Și deaceia ziarele minoritare, strigă în gura mare, neînțelegând de ce se cere originea etnică și nu limba maternă. De ce? Fiindcă... dar tocmai pentru ceeace protestează ziarele minoritare. Semn că cunosc motivul: le pare rău că unul Zimmerman i se va zice evreu când el nu vorbește decât ungurește.

Dar așa se numără bobocii, d-lor cari vă credeți periclități prin micșorarea simțitoare a numărului vostru mare dar... fals.

— D. Goldiș a plecat la Roma. Reprezentantul ortodoxilor, a plecat în ajunul sărbătorilor la Roma. Trebuie să fie o cauză serioasă. Ne îndoiim dacă această cauză nu va fi tocmai onorabilă și dacă nu va fi un eșec al politicii externe a generalului. Dealtfel când Sf. Sinod își va deschide ședințele se va interveni ca guvernul să renunțe la încheierea acestui act. Va accepta guvernul? Cine va câștiga? Biserica — dar nu generalul.

Ghirlana

Ajutați Invalizii din Răsboi!

Cheta Invalizilor la 1 Mai!

Cenzurat Prefectura Județului.